

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
MACIEJA SZPUNARJA,
predstavljeni 22. januarja 2019¹

Zadeva C-694/17

**Pillar Securitisation Sàrl
proti
Hildur Arnadottir**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Cour de cassation (kasacijsko sodišče, Luksemburg))

„Predhodno odločanje – Pristojnost ter priznavanje in izvrševanje sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah – Luganska konvencija II – Direktiva 2008/48/ES – Kreditna pogodba – Pojma ‚potrošnik‘ in ‚uporaba zunaj poklicne ali pridobitne dejavnosti“

I. Uvod

1. Ta predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na povezavo med opredelitvama pojma „potrošnik“, ki sta navedeni v dveh različnih pravnih aktih, za razlago katerih je pristojno Sodišče.
2. Natančneje, v obravnavani zadevi Cour de cassation (kasacijsko sodišče, Luksemburg) sprašuje Sodišče, ali je treba za osebo, ki je sklenila kreditno pogodbo, ki v skladu s členom 2(2)(c) Direktive 2008/48/ES² ne spada na področje uporabe te direktive, saj skupni znesek kredita, odobren na podlagi te pogodbe, presega 75.000 EUR, samodejno šteti, da ni potrošnik v smislu člena 15 Konvencije o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah³.
3. Predložitveno sodišče namreč želi s tem vprašanjem izvedeti, ali pojem, opredeljen v Direktivi 2008/48, s katero se harmonizirajo nekatera materialna pravila o potrošniških kreditnih pogodbah, odločilno vpliva na razlago pravila o pristojnosti, ki ga je določil zakonodajalec za varstvo potrošnikov v njihovih čezmejnih sporih s prodajalci ali ponudniki. Tako lahko Sodišče v obravnavani zadevi razširi svojo nedavno sodno prakso, izhajajočo iz sodb Vapenik⁴ in Kainz⁵, v katerih so se poskušali uskladiti pojmi iz mednarodnega zasebnega prava v okviru sistema prava Unije.

¹ Jezik izvirnika: francoščina.

² Direktiva 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS (UL 2008, L 133, str. 66, ter popravki UL 2009, L 207, str. 14, UL 2010, L 199, str. 40, in UL 2011, L 234, str. 46).

³ Konvencija, podpisana 30. oktobra 2007 (UL 2009, L 147, str. 5), katere sklenitev je bila v imenu Skupnosti odobrena s Sklepom Sveta 2009/430/ES z dne 27. novembra 2008 (UL 2009, L 147, str. 1) (v nadaljevanju: Luganska konvencija II).

⁴ Sodba z dne 5. decembra 2013 (C-508/12, EU:C:2013:790).

⁵ Sodba z dne 16. januarja 2014 (C-45/13, EU:C:2014:7).

II. Pravni okvir

A. Luganska konvencija II

4. Naslov II Luganske konvencije II, „Pristojnost“, v oddelku 4, naslovljenem „Pristojnost za potrošniške pogodbe“, vsebuje člen 15, ki v odstavku 1 določa:

„V zadevah v zvezi s pogodbami, ki jih sklene oseba – potrošnik – za namen, za katerega se šteje, da je izven njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti, se pristojnost določi v skladu s tem oddelkom brez poseganja v člena 4 in 5(5):

- (a) če gre za pogodbo o prodaji blaga na obroke ali
- (b) če gre za pogodbo o posojilu z obročnim odplačevanjem ali za kakršno koli drugo obliko posojila za financiranje prodaje blaga, ali
- (c) v vseh drugih primerih, če je bila pogodba sklenjena z osebo, ki opravlja gospodarsko ali poklicno dejavnost v državi, ki jo veže ta konvencija, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče, ali če na kakršen koli način usmerja to svojo dejavnost v to državo ali v več držav, vključno s to državo, pogodba pa spada v okvir te dejavnosti.“

5. Člen 16(2) te konvencije določa:

„Druga pogodbeni stranka lahko sproži postopek zoper potrošnika samo pred sodišči države, ki jo veže ta konvencija, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče.“

6. Člen 23 Luganske konvencije II pogodbenim strankam omogoča, da pristojnost za spore, ki so ali ki bodo mogoče nastali v zvezi z določenim pravnim razmerjem, z dogovorom podelijo sodišču ali sodiščem države članice, ki jo veže ta konvencija. Kar pa zadeva postopke v zvezi s potrošniškimi pogodbami, na katere se nanaša oddelek 4 navedene konvencije, njen člen 17 določa:

„Od določb tega oddelka je mogoče odstopati samo z dogovorom:

1. ki je sklenjen po tem, ko je prišlo do spora, ali
2. ki omogoča potrošniku, da sproži postopek pred sodišči, ki niso navedena v tem oddelku, ali
3. ki je sklenjen med potrošnikom in drugo pogodbeno stranko, ki imata oba v času sklenitve pogodbe stalno prebivališče ali običajno prebivališče v isti državi, ki jo veže ta konvencija, in ki določa pristojnost sodišč te države, pod pogojem, da ta dogovor ni v nasprotju s pravom zadevne države.“

B. Direktiva 2008/48

7. V uvodni izjavi 10 Direktive 2008/48 je navedeno:

„Opredelitve iz te direktive določajo obseg uskladitve. Obveznost držav članic za izvajanje določb te direktive bi se torej morala omejiti na področje njene uporabe, kakor je določeno v teh opredelitvah. Ta direktiva pa ne bi smela posegati v uporabo določb te direktive s strani držav članic v skladu z zakonodajo Skupnosti za področja, ki jih ne ureja. S tem bi država članica lahko obdržala ali sprejela nacionalno zakonodajo, ki je skladna z določbami te direktive ali nekaterimi njenimi določbami o kreditnih pogodbah izven področja uporabe te direktive, na primer o kreditnih pogodbah, pri katerih je vrednost kredita manj kot 200 EUR ali več kot 75.000 EUR [...]“

8. Člen 2 te direktive, naslovljen „Področje uporabe“, določa:

„1. Ta direktiva se uporablja za kreditne pogodbe.

2. Ta direktiva se ne uporablja za naslednje:

[...]

(c) kreditne pogodbe, pri katerih je skupni znesek kredita manj kot 200 EUR ali več kot 75.000 EUR;

[...]“.

9. V členu 3(a) Direktive 2008/48 je opredeljen pojem „potrošnik“, ki pomeni „fizično osebo, ki v transakcijah, zajetih v tej direktivi, deluje za namene zunaj svoje trgovske, poslovne ali poklicne dejavnosti“.

III. Dejansko stanje v sporu o glavni stvari

10. Nasprotna stranka v postopku v glavni stvari, Hildur Arnadottir, s stalnim prebivališčem na Islandiji je marca 2005 sklenila kreditno pogodbo za znesek več kot milijon EUR pri družbi Kaupthing Bank Luxembourg. Namen te kreditne pogodbe je bil, da se nasprotni stranki v postopku v glavni stvari omogoči nakup delnic islandske družbe Bakkavör Group hf, v kateri je bila ena od poslovodij. Navedeni kredit je bilo treba odplačati v enkratnem znesku najpozneje do 1. marca 2010.

11. Plačilo kredita je bilo zavarovano s poroštvom družbe Bakkavör Group, ki sta ga podpisala nasprotna stranka v postopku v glavni stvari in drugi poslovodja te družbe.

12. Družba Kaupthing Bank Luxembourg je bila nato razdeljena na dva subjekta. Eden od teh subjektov, pritožnica v postopku v glavni stvari, to je družba Pillar Securitisation sàrl, je pri luksemburških sodiščih uveljavljal vračilo kredita, v zvezi s katerim je sklenila pogodbo nasprotna stranka v postopku v glavni stvari, pri čemer se je skliceval na pogoje v kreditni pogodbi, v skladu s katerimi je pristojnost podeljena tem sodiščem.

13. Na prvi stopnji se je Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (okrožno sodišče v Luxembourg, Luksemburg) izreklo za nepristojno za odločanje o sporu, ker naj bi bilo treba nasprotno stranko v postopku v glavni stvari obravnavati kot potrošnika v smislu člena 15 Luganske konvencije II. Po navedbah tega sodišča se pogoj o določitvi pristojnega sodišča, v skladu s katerim naj bi bila pristojna luksemburška sodišča, ne upošteva, ker naj ne bi bil v skladu z določbami o odstopanju iz člena 17 Luganske konvencije II.

14. Na drugi stopnji je Cour d'appel (pritožbeno sodišče, Luksemburg) potrdilo nepristojnost luksemburških sodišč za odločanje o tožbi.

15. Pritožnica v postopku v glavni stvari je vložila kasacijsko pritožbo, v kateri je navedla tri ločene pritožbene razloge.

16. Iz predloga za sprejetje predhodne odločbe je po eni strani razvidno, da prvi pritožbeni razlog po presoji predložitvenega sodišča ni utemeljen, ter po drugi strani, da drugi in tretji pritožbeni razlog še nista bila predmet končne odločbe tega sodišča.

17. Pritožnica v postopku v glavni stvari z drugi pritožbenim razlogom, ki se nanaša na kršitev člena 15 Luganske konvencije II, graja ugotovitev Cour d'appel (pritožbeno sodišče), da je bila naložba, ki jo je nasprotna stranka v postopku v glavni stvari izvedla s pomočjo kreditne pogodbe, izvedena zunaj poklicne ali pridobitne dejavnosti.

18. Pritožnica v postopku v glavni stvari je s tretjim pritožbenim razlogom, ki se prav tako nanaša na kršitev te določbe, Cour d'appel (pritožbeno sodišče) očita, da ni upoštevalo, da kreditna pogodba, ki jo je sklenila nasprotna stranka, ne spada na področje uporabe Direktive 2008/48, ki iz svojega področja uporabe izključuje kreditne pogodbe, katerih skupni znesek presega 75.000 EUR. Zato po mnenju pritožnice v postopku v glavni stvari kreditne pogodbe, katere skupni znesek presega 75.000 EUR, tudi če je pojem „potrošnik“ v smislu člena 15 Luganske konvencije II samostojen pojem, ni mogoče šteti za potrošniško pogodbo, zato da bi se uporabila ta določba.

19. Cour de cassation (kasacijsko sodišče) se glede na ta pritožbena razloga sprašuje, ali področje porabe Direktive 2008/48 vpliva na opredelitev pojma „potrošnik“ v smislu člena 15 Luganske konvencije II.

IV. Vprašanje za predhodno odločanje in postopek pred Sodiščem

20. V teh okoliščinah je Cour de cassation du Luxembourg (kasacijsko sodišče, Luksemburg) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje za predhodno odločanje:

„Ali je v okviru kreditne pogodbe, ki glede na skupni znesek kredita ne spada na področje uporabe Direktive [2008/48/ES], osebo mogoče šteti za ‚potrošnika‘ v smislu člena 15 [Luganske konvencije II], če ni nacionalne zakonodaje, v skladu s katero bi se določbe navedene direktive uporabljale za področja, za katera se ta direktiva ne uporablja, z obrazložitvijo, da naj bi bila pogodba sklenjena za namen, za katerega se lahko šteje, da je zunaj njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti?“

21. Predlog za sprejetje predhodne odločbe je v sodno tajništvo Sodišča prispel 11. decembra 2017.

22. Stranki v postopku v glavni stvari, luksemburška, portugalska in švicarska vlada ter Evropska komisija so Sodišču predložile pisna stališča.

V. Presoja

A. Uvodna ugotovitev

23. Predložitveno sodišče želi z vprašanjem za predhodno odločanje izvedeti, ali je v primeru, da ni nacionalne določbe, na podlagi katere bi se določbe Direktive 2008/48 uporabljale za področja, ki ne spadajo na njeno področje uporabe, osebo, ki je za zasebne namene sklenila kreditno pogodbo, pri čemer ta zaradi svojega skupnega zneska ne spada na področje uporabe te direktive, kljub temu mogoče šteti za potrošnika v smislu člena 15 Luganske konvencije II.

24. Predložitveno sodišče v predlogu za sprejetje predhodne odločbe navaja, da je Sodišču postavilo vprašanja v zvezi z razlago člena 15 Luganske konvencije II zaradi drugega in tretjega pritožbenega razloga, ki ju je navedla pritožnica v postopku v glavni stvari. Vendar se drugi pritožbeni razlog ne nanaša na skladnost med to konvencijo in Direktivo 2008/48. Zdelo naj bi se, da pritožnica v postopku v glavni stvari v bistvu izpodbija to, da naj bi nasprotna stranka v postopku v glavni stvari ob sklenitvi zadevne pogodbe delovala za zasebne namene.

25. Podobno Komisija v pisnih stališčih navaja, da ima pomisleke glede te presoje predložitvenega sodišča. Luksemburška vlada pa sicer te opredelitve dejstev ne izpodbija, vendar samo abstraktno navaja stališča v zvezi z naravo in namenom potrošniških pogodb.

26. Ob tem menim, da se drugi pritožbeni razlog in preudarki Komisije nanašajo na predpostavko, na katero se je oprlo predložitveno sodišče. Sodišču namreč ni predloženo vprašanje, ali – če se izvzame skupni znesek kredita – je mogoče z drugimi dejstvi iz postopka v glavni stvari podpreti trditev, da nasprotna stranka v postopku v glavni stvari ni mogoče šteti za potrošnika.

27. Vsekakor v predlogu za sprejetje predhodne odločbe ni informacij, na podlagi katerih bi bilo mogoče po uradni dolžnosti to vprašanje temeljito preučiti. Vse informacije, ki so bile dane na voljo Sodišču, je zagotovila pritožnica v postopku v glavni stvari, ki izpodbija nepristojnost luksemburških sodišč za odločanje o njeni tožbi. Zato ne glede na morebitne dvome v zvezi s tem – glede na razdelitev pristojnosti med Sodiščem in nacionalnimi sodišči – ne bom preučil vprašanja, ali je nasprotna stranka v postopku v glavni stvari ob sklenitvi kreditne pogodbe delovala za zasebne namene. V teh sklepnih predlogih bom zato analiziral samo pravno problematiko, ki izhaja iz vprašanja za predhodno odločanje, kot ga je navedlo predložitveno sodišče.

B. Stališča strank

28. Le pritožnica v postopku v glavni stvari meni, da člen 15 Luganske konvencije II nasprotuje temu, da se za potrošnika šteje kreditjemalec, ki je sklenil kreditno pogodbo, pri čemer ta zaradi svojega zneska ne spada na področje uporabe Direktive 2008/48. Na prvem mestu pritožnica v postopku v glavni stvari ob sklicevanju na Obrazložitev poročilo v zvezi z Lugansko konvencijo II, ki ga je pripravil profesor Fausto Pocar,⁶ trdi, da je treba člen 15 te konvencije razlagati v povezavi z zakonodajo Unije, zlasti z Direktivo 2008/48.⁷ Na drugem mestu pritožnica v postopku v glavni stvari v bistvu meni, da je zakonodajalec s tem, da je s področja uporabe te direktive izključil kreditne pogodbe za zneske nad 75.000 EUR, menil, da osebe, ki so sklenile kreditne pogodbe, višje od tega zneska, ne potrebujejo posebnega varstva. Upravičenost do pravil o pristojnosti, kot je člen 15 Luganske konvencije II, pa naj se ne bi smela razširiti na osebe, za katere ni upravičeno posebno varstvo.

29. Nasprotna stranka v postopku v glavni stvari, portugalska in švicarska vlada ter Komisija pa menijo, da razlaga člena 15 Luganske konvencije II ni odvisna od Direktive 2008/48. V bistvu menijo, da je treba pojem „potrošnik“ iz te določbe razlagati samostojno in zato neodvisno od omejitev v zvezi s skupnim zneskom kredita, opredeljenih v členu 2(2)(c) Direktive 2008/48.

C. Analiza

30. Vprašanje za predhodno odločanje, kot ga je navedlo predložitveno sodišče, se nanaša na pojem „potrošnik“ v smislu Luganske konvencije II in v smislu Direktive 2008/48. Ob tem se dejanska pravna težava, ki se je pojavila v obravnavani zadevi, ne nanaša neposredno na opredelitvi pojma „potrošnik“ v Luganski konvenciji II in Direktivi 2008/48, temveč na pojma „pogodba“ in „transakcija“ v členu 15 navedene konvencije in členu 3 navedene direktive.

31. V okviru teh pravnih aktov je namreč jedro opredelitve pojma „potrošnik“ pretežno enako.

⁶ UL 2009, C 319, str. 1, v nadaljevanju: poročilo Pocar.

⁷ Glej točko 81 poročila Pocar.

32. V skladu s členom 3(a) Direktive 2008/48 pojem „potrošnik“ pomeni fizično osebo, ki v transakcijah, zajetih v tej direktivi, deluje „za namene zunaj svoje trgovske, poslovne ali poklicne dejavnosti“.

33. Prav tako je v skladu s členom 15 Luganske konvencije II potrošnik oseba, ki je sklenila pogodbo „za namen, za katerega se šteje, da je izven njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti“.

34. Tako je vsaj v okviru obravnavane zadeve glavna razlika med zgoraj navedeno določbo Direktive 2008/48 in določbo Luganske konvencije II ta, da potrošnik deluje v okviru „pogodbe[, ki jo je sklenil]“, oziroma „transakcij, zajetih v [Direktivi 2008/48]“.

35. Čeprav v Direktivi 2008/48 ni opredeljen pojem „transakcija“, so v njenem členu 2, naslovljenem „Področje uporabe“, v odstavku 2 opredeljene pogodbe, za katere se ne uporablja. Med drugim iz člena 2(2)(c) te direktive izhaja, da se ne uporablja za kreditne pogodbe, sklenjene za znesek, nižji od 200 EUR ali višji od 75.000 EUR.

36. V drugem delu člena 15(1) Luganske konvencije II pa je pojasnjeno, za katere potrošniške pogodbe v zgoraj navedenem smislu se uporabljajo določbe iz naslova II, oddelek 4, te konvencije. Vendar Luganska konvencija II področja uporabe določb iz tega oddelka ne omejuje na pogodbe, katerih znesek je nižji ali višji od neke vrednosti.

37. Zato na koncu tega dela svoje analize menim, da sta pojem „pogodba“ v smislu člena 15 Luganske konvencije II in pojem „transakcija“ v smislu Direktive 2008/48 medsebojno neodvisna, kadar gre za skupni znesek kredita, odobrenega kreditojemalcu. Poleg tega pojem „transakcija“ v smislu člena 3(a) Direktive 2008/48 v povezavi s členom 2(2)(c) te direktive določa področje uporabe navedene direktive in ni namenjen uporabi zunaj okvira te direktive. Zato se mi zdita opredelitvi pojma „potrošnik“ iz Luganske konvencije II in Direktive 2008/48, v katerih je potrošnik opisan ob sklicevanju na „pogodbo“ oziroma „transakcijo“, prav tako medsebojno neodvisna, vsaj kar zadeva skupni znesek kredita, odobrenega na podlagi zadevne pogodbe.

38. Zdaj bom, ob upoštevanju argumentov, ki so jih navedle stranke, zgoraj predstavljeno razlago primerjal na prvem mestu s sodno prakso Sodišča in idejo skladnosti pojmov prava Unije, ki je zajeta v njej, ter na drugem mestu s pojasnili iz poročila Pocar v zvezi s členom 15 Luganske konvencije II. Nazadnje bom na tretjem mestu glede na formulacijo vprašanja za predhodno odločanje analiziral morebitni vpliv zakonodajne izbire pri prenosu Direktive 2008/48 v nacionalno pravo na odgovor, ki ga je treba dati na to vprašanje.

1. Skladnost pojmov v pravu Unije

39. Argument, na katerega so se sklicevale nekatere stranke in v skladu s katerim je Sodišče v sodbi Vapenik⁸ ugotovilo, da je treba za zagotovitev spoštovanja ciljev zakonodajalca Unije na področju potrošniških pogodb ter skladnosti prava Unije zlasti upoštevati pojem „potrošnik“ iz drugih predpisov prava Unije, uspem razumeti.

40. Zdi se mi očitno, da se glavno sporočilo iz tega dela sodbe Vapenik⁹ ne nanaša le na razlago pojma „potrošnik“, temveč na vse pojme prava Unije. Vendar pa se mi ideja, v skladu s katero bi bilo treba pojem „pogodba“ v smislu člena 15 Luganske konvencije II razlagati v povezavi s pojmom „transakcija“ v smislu člena 3(a) Direktive 2008/48 v povezavi s členom 2(2)(c) te direktive, ne zdi prepričljiva.

⁸ Sodba z dne 5. decembra 2013 (C-508/12, EU:C:2013:790, točka 25).

⁹ Sodba z dne 5. decembra 2013 (C-508/12, EU:C:2013:790, točka 25).

41. Luganska konvencija II sicer ne zavezuje izključno držav članic Unije. Vendar, čeprav je ozemeljsko področje uporabe Luganske konvencije II širše od tistega iz Uredbe (ES) št. 44/2001¹⁰ in Uredbe (EU) št. 1215/2012¹¹, ki je to uredbo nasledila, je glavno sporočilo iz sodbe Vapenik¹² v okviru obravnavane zadeve pomembno zato, ker imajo ta konvencija in ti uredbi enak cilj, enako sistematiko in enaka pravila o pristojnosti.¹³ Poleg tega morajo sodišča, pristojna za uporabo in razlago Luganske konvencije II, zagotoviti konvergentno razlago enakovrednih določb navedenih instrumentov.¹⁴ Zato je treba na prvem mestu Lugansko konvencijo II razumeti ob upoštevanju stalnega medsebojnega delovanja med sistemoma iz Bruseljske konvencije in Luganske konvencije II.¹⁵ Na drugem mestu je treba enako kot določbe navedenih uredb pojme v členu 15 Luganske konvencije II razlagati neodvisno, pri tem pa se je treba opreti predvsem na sistem in cilje konvencije, da se zagotovi njena enotna uporaba v vseh državah, ki jih zavezuje ta konvencija.¹⁶

42. Ob navedenem menim, da iz sodbe Vapenik¹⁷ ni mogoče izpeljati spoznanj, ki bi omogočala podpreti nikalen odgovor na vprašanje za predhodno odločanje, postavljeno v obravnavani zadevi.

43. Prvič, v tej sodbi je Sodišče razlagalo določbe Uredbe (ES) št. 805/2004¹⁸, ki je del pravnega okvira, s katerim si Unija prizadeva razviti pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah s čezmejnimi posledicami. Sodišče je zato ugotovilo, da ker so pravila, določena z Uredbo št. 805/2004, *dopolnilna* glede na pravila, ki jih vsebuje Uredba št. 44/2001, so določbe zadnjenavedene uredbe še posebej upoštevne.¹⁹ Sodišče se je dalje še vedno v okviru skladnosti pravnih instrumentov prava Unije sklicevalo na²⁰ Direktivo 93/13/EGS²¹ in Uredbo (ES) št. 593/2008²². Izbira teh dveh pravnih instrumentov prava Unije v okviru, predvidenem v sodbi Vapenik²³, se mi zdi očitna. Z Uredbo

10 Uredba Sveta z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42).

11 Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1).

12 Sodba z dne 5. decembra 2013 (C-508/12, EU:C:2013:790, točka 25).

13 Glej v tem smislu mnenje 1/03 (Nova Luganska konvencija) z dne 7. februarja 2006 (EU:C:2006:81, točka 152).

14 Glej Protokol 2 o enotni razlagi konvencije in o Stalnem odboru (UL 2007, L 339, str. 27). Glej tudi sodbo z dne 20. decembra 2017, Schlömp (C-467/16, EU:C:2017:993, točka 47).

15 Glej moje sklepne predloge v zadevi Schlömp (C-467/16, EU:C:2017:768, točka 23).

16 Glej sodbo z dne 28. januarja 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, točka 22), in moje sklepne predloge v tej zadevi (C-375/13, EU:C:2014:2135, točka 33).

17 Sodba z dne 5. decembra 2013 (C-508/12, EU:C:2013:790).

18 Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o uvedbi evropskega naloga za izvršbo nespornih zahtevkov (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 7, str. 38).

19 Sodba z dne 5. decembra 2013, Vapenik (C-508/12, EU:C:2013:790, točka 25). V zvezi z dopolnilno naravo Uredbe št. 805/2004 glej tudi uvodno izjavo 20 te uredbe, v skladu s katero je zahtevek po potrditvi kot evropskega naloga za izvršbo za nesporne zahtevke za upnika neobvezen, saj bo morda namesto tega raje izbral sistem priznanja in izvršitve v skladu z Uredbo št. 44/2001 ali drugimi instrumenti Unije.

20 Sodba z dne 5. decembra 2013, Vapenik (C-508/12, EU:C:2013:790, točki 26 in 29).

21 Direktiva Sveta z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288).

22 Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja (Rim I) (UL 2008, L 177, str. 6).

23 Sodba z dne 5. decembra 2013 (C-508/12, EU:C:2013:790).

št. 593/2008 so bila uvedena kolizijska pravila, ki pa so *dopolnilna* glede na pravila o mednarodni pristojnosti iz Uredbe št. 44/2001²⁴, medtem ko se Direktiva 93/13, čeprav tako kot Direktiva 2008/48 harmonizira določbe materialnega prava, načeloma uporablja za vse potrošniške pogodbe in zato *določa univerzalni standard*²⁵ varstva potrošnikov v Uniji.²⁶

44. Tako v povezavi s sodbo Vapenik²⁷ izbira pravnih instrumentov prava Unije, ki je bila upoštevana pri razlagi pojmov iz drugega akta, ni naključna. Zgovorno je, da se Sodišče, čeprav se je zadeva, v kateri je bila izdana ta sodba, nanašala na plačilo zneska, dolgovanega na podlagi pogodbe o izposoji denarja, v njej ni sklicevalo na Direktivo 2008/48. Podobno in glede na okoliščine obravnavane zadeve menim, da Direktiva 2008/48 ne bi mogla odločilno vplivati na razlago člena 15 Luganske konvencije II.

45. Drugič, Sodišče je v sodbi Vapenik²⁸ iz treh zgoraj navedenih pravnih instrumentov prava Unije izpeljalo precej splošen enoten sklep, da cilj varstva potrošnikov iz določb prava Unije, ki je ponovno vzpostaviti enakost med strankami v pogodbah, sklenjenih med potrošnikom ter prodajalcem ali ponudnikom, izključuje uporabo teh določb za osebe, glede katerih to varstvo ni utemeljeno.²⁹ Ideje, da zaradi lastnosti pogodbe, kot je skupni znesek kredita, stranke te pogodbe ne bi bilo mogoče šteti za potrošnika v smislu neke direktive, ni mogoče obravnavati kot takega splošnega spoznanja, ki bi bilo primerljivo s tistim iz sodbe Vapenik³⁰.

46. Nazadnje, tretjič, celo v okviru predpisov, v katerih – kot je razvidno iz njihovih uvodnih izjav – se izrecno išče uskladitev³¹, to je uredb št. 864/2007 in 44/2001, je Sodišče v sodbi Kainz³², izdani po sodbi Vapenik³³, navedlo, da „[v] nobenem primeru želena skladnost ne more pripeljati do tega, da bi se določbe Uredbe št. 44/2001 razlagale v nasprotju z njenim sistemom in cilji.“

24 Naj v zvezi s tem pripomnim, da je Sodišče podobno razloγοvalo v sodbah z dne 26. maja 1982, Ivenel (133/81, EU:C:1982:199, točka 15), in z dne 8. marca 1988, *Arcado* (9/87, EU:C:1988:127, točka 15). Sodišče se je v teh sodbah pri razlagi ene od določb Konvencije z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32) sklicevalo na določbe Konvencije o uporabi prava v pogodbenih obligacijskih razmerjih, podpisane 19. junija 1980 v Rimu (UL 2005, C 169, str. 10). Za drugo ponazoritev tega razlogovanja glej sodbo z dne 14. novembra 2002, Baten (C-271/00, EU:C:2002:656, točka 43), v kateri je Sodišče razlagalo določbe zadnjenavedene konvencije v povezavi z Uredbo Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 35), ki določa pravila za uskladitev nacionalnih zakonodaj s področja socialne varnosti.

25 V zvezi z vlogo Direktive 93/13 v sistemu prava Unije glej moje nedavne sklepne predloge v zadevah Abanca Corporación Bancaria in Bankia (C-70/17 in C-179/17, EU:C:2018:724, točke od 52 do 55).

26 V zvezi s tem glej sodbo z dne 10. septembra 2015, Holterman Ferho Exploitatie in drugi (C-47/14, EU:C:2015:574, točki 41 in 42), v kateri je Sodišče razlagalo pojem „delavec“ v smislu člena 18 Uredbe št. 44/2001 v povezavi z razlagami tega pojma v okviru člena 45 PDEU in več zakonodajnih aktov Unije. Tako je Sodišče na podlagi teh razlag rekonstruiralo univerzalno definicijo ali vsaj splošno definicijo pojma „delavec“ v pravu Unije.

27 Sodba z dne 5. decembra 2013 (C-508/12, EU:C:2013:790).

28 Sodba z dne 5. decembra 2013 (C-508/12, EU:C:2013:790, točke od 26 do 31).

29 Ta razlaga je podprta s sodbo z dne 25. januarja 2018, Schrems (C-498/16, EU:C:2018:37, točka 28), v kateri je Sodišče potrdilo sodbo Vapenik, v skladu s katero je treba upoštevati tudi pojem „potrošnik“, vsebovan v drugih predpisih prava Unije. Vendar sodba Schrems – razen precej splošnega sklicevanja na člen 169(1) PDEU – ne vsebuje sklicev na druge določbe prava Unije. Natančneje, potem ko je Sodišče navedlo člen 169(1) PDEU, je dodalo, da bi razlaga pojma „potrošnik“, ki bi izključevala nekatere dejavnosti, pripeljala do tega, da bi se preprečila učinkovita obramba pravic, ki jih imajo potrošniki v razmerju do poklicnih sopogodbениkov, in da bi taka razlaga prezrla cilj, naveden v tem členu Pogodbe, ki je spodbujati njihovo pravico do samoorganiziranja za zaščito svojih interesov. Mogoče bi bilo celo trditi, da kljub sklicevanju na sodbo Vapenik v sodbi Schrems (točka 28) ni šlo za skladno razlago pojma „potrošnik“, temveč za sistematično razlago, s katero sta se lahko zagotovila polni učinek prava Unije in njegov cilj varstva potrošnikov.

30 Sodba z dne 5. decembra 2013 (C-508/12, EU:C:2013:790).

31 V skladu z uvodno izjavo 7 Uredbe (ES) št. 864/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti (Rim II) (UL 2007, L 199, str. 40), bi morali biti vsebinsko področje uporabe in določbe te uredbe skladni z Uredbo št. 44/2001 in instrumenti o pravu, ki se uporablja za pogodbene obveznosti.

32 Sodba z dne 16. januarja 2014 (C-45/13, EU:C:2014:7, točka 20).

33 Sodba z dne 5. decembra 2013 (C-508/12, EU:C:2013:790).

47. Cilji Direktive 2008/48 in Luganske konvencije II se namreč precej razlikujejo. Namen Direktive 2008/48 je uskladiti nekatere vidike ureditve v zvezi s potrošniškimi kreditnimi pogodbami, zlasti pogoje v zvezi z obveščanjem potrošnika/kreditojemalca, namen Luganske konvencije II pa je določiti pravila za določitev pristojnega sodišča za odločanje o sporu v civilnih in gospodarskih zadevah. Kar zadeva to konvencijo, so bile določbe iz njenega naslova II, oddelek 4, uvedene zaradi varstva potrošnika kot pogodbene stranke, ki se pri pogodbi šteje za ekonomsko šibkejšo in pravno manj izkušeno stranko kot njen sopogodbenuk.

48. Primerjava, ki jo je predložitveno sodišče navedlo v vprašanju za predhodno odločanje, in sicer, da pragovi v zvezi s skupnim zneskom kredita iz Direktive 2008/48 omejujejo obseg člena 15 Luganske konvencije II, bi pripeljala do položaja, v katerem osebe, ki bi sklenile kreditno pogodbo za znesek, nižji od 200 EUR, ne bi bile obravnavane kot „potrošniki“ in se ne bi mogle sklicevati na to določbo Luganske konvencije II. Tak položaj pa po mojem mnenju ne bi bil v skladu s cilji Luganske konvencije II. Očitno je, da ni bistvene razlike, kar zadeva domnevno šibkost osebe, ki je sklenila kreditno pogodbo za 100 EUR, glede na osebo, ki je sklenila kreditno pogodbo za 200 EUR.

49. Če povzamemo, pri razlagi določb Luganske konvencije II je mogoče izhajati iz drugih pravnih instrumentov prava Unije ali iz pravnih instrumentov mednarodnega zasebnega prava Unije na splošno. Ti instrumenti so torej lahko indici za to, kako je treba razlagati pojme, navedene v takih določbah.

50. Vendar pa je v okviru take razlage, ki izhaja iz drugih pravnih instrumentov prava Unije, potrebna previdnost, da se ne bi prišlo do pretiranih zaključkov. Tako je treba, prvič, te pravne instrumente skrbno izbrati glede na njihovo povezavo z razlaganim aktom in njihovo vlogo v sistemu prava Unije. Drugič, čeprav je mogoče iz teh virov razlage izpeljati splošna spoznanja, se ta spoznanja ne morejo nanašati na manjše podrobnosti, s katerimi zakonodajalec Unije določi področja uporabe pravnih instrumentov, ki imajo posebno in omejeno področje uporabe. Nazadnje, tretjič, skladna razlaga pojmov, navedenih v aktih mednarodnega zasebnega prava Unije, ne more pripeljati do tega, da bi se določbe teh aktov razlagale v nasprotju z njihovim sistemom in cilji.

51. Tako glede na te tri preudarke ni mogoče sprejeti primerjave, navedene v vprašanju za predhodno odločanje v zvezi s pojmi iz Luganske konvencije II in Direktive 2008/48.

2. Poročilo Pocar

52. Kot navaja več strank v pisnih stališčih, iz točke 81 poročila Pocar izhaja, da široko pojmovanje pojma „potrošniške pogodbe“, sprejeto v okviru člena 15 Luganske konvencije II, zajema vse pogodbe, ki jih urejajo direktive Unije kot potrošniške pogodbe, vključno s pogodbami, na podlagi katerih kreditodajalec odobri ali se zaveže, da bo potrošniku odobril kredit v obliki odloženega plačila, posojila ali drugega podobnega finančnega dogovora, če spadajo na področje uporabe Direktive 87/102/EGS³⁴, ki, naj opozorim, je bila razveljavljena in nadomeščena z Direktivo 2008/48³⁵.

53. Vendar se zdi, da ugotovitev, do katere je prišla pritožnica v postopku v glavni stvari glede tega dela poročila Pocar, v skladu s katero naj bi bilo treba na vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti nikalno, ni v skladu z namenom avtorja tega poročila.

³⁴ Direktiva Sveta 87/102/EGS z dne 22. decembra 1986 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi s potrošniškimi krediti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 1, str. 326).

³⁵ V zvezi s tem naj poudarim, da te stranke različno razlagajo točko 81 poročila Pocar. Pritožnica v postopku v glavni stvari meni, da bi bilo treba člen 15 Luganske konvencije II razlagati v povezavi z Direktivo 2008/48. Švicarska vlada pa točko 81 poročila Pocar razlaga tako, da vse pogodbe, za katere se uporablja Direktiva 2008/48, izhajajo tudi iz pojma „potrošniške pogodbe“, na katere se nanaša Luganska konvencija II. Vendar naj, obratno, iz tega ne bi bilo mogoče sklepati, da bi bile pogodbe samodejno izključene s področja uporabe določb o varstvu potrošnikov iz Luganske konvencije II le zato, ker ne spadajo na področje uporabe zgoraj navedene direktive ali instrumentov, ki so jo nasledili, to je Direktive 2008/48. Komisija pa se zavzema bolj za razlago točke 81 tega poročila, predstavljeno v točkah 55 in 56 teh sklepnih predlogov.

54. Podobno kot Komisija menim, da se je treba za razumevanje točke 81 poročila Pocar vsekakor usmeriti na vlogo člena 15 Luganske konvencije II v sistemu pravil o pristojnosti, uvedenih s to konvencijo.

55. V skladu s predhodnico Luganske konvencije II, to je prvo Lugansko konvencijo³⁶, so se določbe naslova II, oddelek 4, v skladu s členom 13 te konvencije uporabljale za omejene kategorije pogodb. Člen 15 Luganske konvencije II je precej razširil nabor pogodb, na katere se nanašajo določbe iz tega oddelka.

56. Kot namreč izhaja iz točke 81 poročila Pocar, se v členu 13, prvi odstavek, točka 3, Luganske konvencije sklicuje na „vsako drugo pogodbo, katere predmet je opravljanje storitev ali dobava blaga“, členu 15(1)(c) Luganske konvencije II pa se nanaša na „vse druge primere“, pri čemer ni omejevalnega pojasnila glede predmeta zadevne pogodbe. Za ponazoritev prenovitve področja uporabe določb iz naslova II, oddelek 4, Luganske konvencije je v poročilu Pocar navedenih več direktiv prava Unije. Vendar teh sklicev ni mogoče razumeti tako, da so bila področja uporabe teh direktiv na eni strani in področja uporabe Luganske konvencije na drugi usklajena do najmanjših podrobnosti. Navedeni sklici pa so ponazoritev za pogodbe, ki so glede na svoj cilj zajete z določbami iz naslova II, oddelek 4, Luganske konvencije II.

57. Tako iz besedila poročila Pocar ni mogoče sklepati, da pogodba, ki glede na svoj cilj na splošno spada na področje uporabe Direktive 2008/48, vendar je zaradi skupnega zneska kredita izključena iz tega področja uporabe, ni samodejno zajeta z določbami naslova II, oddelek 4, Luganske konvencije II.

3. Vpliv zakonodajne izbire pri prenosu Direktive 2008/48 na odgovor, ki ga je treba dati na vprašanje za predhodno odločanje

58. Formulacija vprašanja za predhodno odločanje navaja k temu, da se preveri, ali je odgovor na to vprašanje odvisen od izbire nacionalnega zakonodajalca, da določbe o prenosu Direktive 2008/48 uporabi za področja, ki ne spadajo na področje uporabe te direktive, ali da teh določb za ta področja ne uporabi. Taka možnost držav članic je izrecno priznana v uvodni izjavi 10 Direktive 2008/48, v skladu s katero „bi država članica lahko obdržala ali sprejela nacionalno zakonodajo, ki je skladna z določbami te direktive ali nekaterimi njenimi določbami o kreditnih pogodbah izven področja uporabe te direktive, na primer o kreditnih pogodbah, pri katerih je vrednost kredita manj kot 200 EUR ali več kot 75.000 EUR“.

59. Vendar je glede na prejšnje preudarke, zlasti glede na to, da je treba pojme iz člena 15 Luganske konvencije II razlagati samostojno, mogoče ugotoviti le, da izbira nacionalnega zakonodajalca v zvezi s področjem uporabe določb, sprejetih ob prenosu Direktive 2008/48, ni upoštevana v okviru pravne težave, navedene v vprašanju za predhodno odločanje.

60. Poleg tega, kot ugotavlja švicarska vlada, je treba upoštevati, da nekatere države, ki jih veže Luganska konvencija II, ne uporabljajo Direktive 2008/48. Tako bi se lahko neodvisno od razlage vprašanja za predhodno odločanje po potrebi izkazalo, da pravo zadevne države ne vsebuje nobenega prenosa Direktive 2008/48.

61. Glede na zgoraj predstavljeno analizo menim, da oseba, ki je sklenila kreditno pogodbo za zasebne namene, ne izgubi svojega statusa potrošnika v smislu člena 15(1) Luganske konvencije II, če zadevna pogodba ne spada na področje uporabe Direktive 2008/48 zaradi skupnega zneska kredita. Poleg tega glede na sodno prakso Sodišča pragraov v zvezi s skupnim zneskom kredita, določenim v členu 2(2)(c) te

³⁶ Konvencija o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, podpisana v Luganu 16 septembra 1988 (UL 1988, L 319, str. 9, v nadaljevanju: Luganska konvencija).

direktive, ni mogoče prenesti na člen 15(1) Luganske konvencije II³⁷. Tega preudarka ne omajejo pojasnila, navedena v poročilu Pocar.³⁸ Nazadnje, sodišča, ki namerava uporabiti člen 15 Luganske konvencije II, ne zavezujejo podrobne določbe materialnega prava, sprejete ob prenosu Direktive 2008/48. Primerjava, navedena v okviru vprašanja za predhodno odločanje, ni potrebna.³⁹

VI. Predlog

62. Glede na vse navedeno Sodišču predlagam, naj na vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je postavilo Cour de cassation (kasacijsko sodišče, Luksemburg), odgovori:

Člen 15 Konvencije o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, ki je bila podpisana v Luganu 30. oktobra 2007, katere sklenitev je bila v imenu Skupnosti odobrena s Sklepom Sveta 2009/430/ES z dne 27. novembra 2008, je treba razlagati tako, da oseba, ki je sklenila kreditno pogodbo za zasebne namene, ne izgubi statusa potrošnika v smislu tega člena, če zadevna pogodba ne spada na področje uporabe Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS zaradi skupnega zneska kredita.

³⁷ Glej točke od 58 do 60 teh sklepnih predlogov.

³⁸ Glej točko 57 teh sklepnih predlogov.

³⁹ Glej točke od 49 do 51 teh sklepnih predlogov.